

SOCIALNE REFORME SO POGNALE KORENINE NA ZEMLJI JUNKERJEV

Cesta iz Berlina v Schwerin gre skozi dobro negovane gozdove in rodovitna polja Meklenburške, ki je vedno slovela kot žitnica Prusije. Ta dežela ima veliko poljsko proizvodnjo. Pred svetovno vojno je prihajalo vsako leto na delo okoli 70.000 sezonskih delavcev iz Poljske.

Agrarna reforma je imela v tej deželi velike politične posledice. Ogromna posestva junkerjev, katerih velike dele so nekdanji prepuščali lovu in na katerih so graščaki prirejali ogromne piknike, so razdelili revnim kmetom in Nemcem, ki so jih premestili vzhoda. Od leta 1945. so ti prieljudi podvojili prebivalstvo Meklenburške. Svojčas je bivalo na 16.500 kvadratnih kilometrov te dežele 805.000 prebivalcev, sedaj pa jih je okoli 2 milijona.

Begunci so se prilagodili. Nobena znaka ni, da bi navzočnost teh priseljencev povzročala najmanjše nezadovoljstvo. Pravilico o prenatrpanosti sovsjetske cone Nemčije, ki šteje skupno s 4.5 milijona priseljencev 18 milijonov prebivalcev, širijo ne Nemci v prid svoje revizionistične propagande.

V štirih letih mirnega in delavnega življenja so se priseljenci vzhoda popolnoma zliili z domačim prebivalstvom in so celo pozabili svoja bivša domača ognjišča. Večina teh priseljencev, s katerimi smo govorili, nam je dejala, da se ne bi vrnil v svojo prvotno domovino, tudi če bi se jim nudila priložnost. Oblasti in nemške politične stranke dajejo priseljenecem podporo in ne delajo nobenih razlik med njimi in "domačini".

V tem pogledu je naravnost presenetljivo nasprotje med sovsjetsko cono Nemčije in biconijo, kjer so begunci z vzhoda pravi sužnji družbe, reveži, ki živijo v barakah in katerih se revizionisti in pristaši teorije življenjskega prostora poslužujejo le kot sredstva za svojo politično borbo in špekulacije.

V Schwerinu smo prisostvovali kongresu nemških novinarjev. Na nekem sprejemu, ki so ga priredili na čast novinarjem v Narodnem gledališču, kjer je svojčas Bismarck prisostvoval

Ali vam je naročnina potekla...?

Tekoča številka Proletarca je

2180

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani naša, to pomeni, da vam je naročnina potekla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo! Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

ZED. DRŽAVE V VLOGI OBNAVLJANJA STAREGA REDA V PORAZENIH DEŽELAH

Nemčija je bila do minulega tedna brez vlade. Namreč brez svoje vlade. Sedaj ima zapadna Nemčija svoj parlament in svojo vlado. Najljubša stranka v nje-mu je krščansko-demokratska, kakor v Italiji. Druga najljubša, v novi nemški zbornici je socialdemokratska stranka, zvana tudi za socialistično. Krščanski demokrati imajo skupno z drugimi konservativnimi strankami večino in novo vlado so osnovali na temelju starega reda.

Predstavnik te nove vlade je v intervjuju s poročevalcem radio družbe CBS dejal, da se zapadna Nemčija Zed. državam veliko zahvaliti. "Vi ste zmagali v dveh svetovnih vojnah," mu je dejal, "ampak zgodovina vas bo poznala največ po tem, da ste pomagali poraženim, ne pa si jih podjarmili."

Dalje je temu ameriškemu poročevalcu zagotovil, da bo nova vlada s svojo večino varovala sistem svobodnega podjetništva (kapitalizem) in da v tem je Trumanova administracija s svojimi verbankirskimi pomočniki dosegla v poraženem Hitlerjevem rajhu največji zmag.

Ko je bila vojna končana, je angleška laboritska stranka nemškim socialdemokratom obljubila njim pot v vlado in pa socializiranje (nemške) industrije še predno bo nova nemška vlada ustanovljena.

V Washingtonu so Angležem vljudo rekli, da naj se "socializacija" v Nemčiji ne prenašajo — da naj počakajo saj par let. Nato so Angleži prepustili nalogo vzdrževanja svoje cone v Nemčiji Američanom in nato še Francozi.

Tako je nastala "biconija", ki se sedaj uradno imenuje "Nemška zvezna republika". Šteje nad 60 milijonov prebivalcev, torej približno 20 milijonov več kakor Francija.

Sovjetska cona Nemčije je ostala sama. Ima okrog 18 milijonov prebivalcev, svojo posvetovalno zbornico in administrativni odbor, toda njena vlada je sovsjetska okupacijska oblast.

Kdaj bo Nemčija spet združena, je vraščanje zgodovine. Za enkrat bo vsled neopogajne med zapadnimi silami ter Sovjetsko zvezo ostala razdružena — proti volji Nemcev seveda.

Zapadna Nemčija s svojo vlado je sedaj povsem pod ameriškim vplivom — oziroma ameriške vnaje in ekonomske politike. Dočim so vlado Nemčije po prvi svetovni vojni prevzeli socialdemokrati je imajo sedaj največ s pomočjo Zed. držav klekalki. Vodja socialnih demokratov Kurt Shumacher je dejal, da je klerikalizem poleg v fašistični Španiji sedaj najhujši v zapadni Nemčiji. In za pomoč se je oslonil na Zed. države kakor klerikalizem v Italiji. Tudi v nji je zmagal zgolj z ameriško pomočjo.

Podpora, ki jo nudijo Zed. države za obvarovanje starega reda v Italiji, v Nemčiji, v Avstriji, v Grčiji itd., nas veliko stane. Ampak kapitalizmu se gre za biti ali ne biti in je pripravljen za obvarovanje samega sebe tudi na vojno.

(Konec na 4. strani.)

Dan SNPJ v Girardu bil res velik narodni praznik

V področju slovenskih podpornih organizacij se vrše vsako leto takozvani narodni dnevi. Med njimi je eden največjih dan Slovenske narodne podporne jednote.

Letos je SNPJ na tem dnevu, ki se je vršil 3., 4., in 5. sept. v Girardu, Ohio, praznovala tudi svoj 45-letni jubilej. Prišlo je skupaj več tisoč ljudi, največ mladine, a precej je bilo med udeleženci tudi takih, ki so pristopili v jednoto kmalu po njeni ustanovitvi, ali pa par let pozneje.

Vršile so se ob tej priliki razne seje in konference, atletske tekme in zabave.

V soboto večer 3. sept. se je vršil v dvorani Ameriške legije banket, ki je bila polna udeležencev. V Girardu ni med Sloveni in to veteransko organizacijo nobenih nasprotij — oziroma so si v prijateljstvu, saj je bilo tudi mnogo sinov naših rojakov v armadi. Dvorano in takozvane spodnje prostore jim je Legija dala proti prav majhni odškodnini.

Na banketu je bilo mnogo govornikov. Spored je otvoril Frank Rezek ml., ki pa je nekaj dni preobil in je vsled tega prepustil v odstvo Stanleyju Hribarju. Svojo nalogo je Stanley na banketu in na spored dan pozneje na pikniku prav dobro izvršil.

Na banketu so nastopili mladinski krožki in njih posamezni člani — vsem udeležencem v velikem zadovoljstvu. Govornika od SNPJ sta bila predsednik Joseph Culkar ter Fred A. Vider. Poleg njiju so nastopili mestni župan ter razni drugi občinski uradniki, ki so sodelovali, da je bila ta slavna tveževji uspeh.

S kratkimi pozdravi so se oglasili tudi predstavniki krajevnih organizacij SNPJ iz Ohia in Penne. Istočasno je bila v mestni dvorani razstava raznih slik ter drugih ročnih del članov in članic mladinskega oddelka SNPJ. Bila je zelo obsežna in obiskalo jo je posebno v soboto veliko ljudi.

V nedeljo 4. sept. pa se je vršil piknik. Mnogi so cenili, da se ga je udeležilo pet tisoč ljudi. Res je bila množica velika — a kolikšna je bila, ve odbor, ki je oddajal vstopnice.

Dan prej (v soboto) je bil kakor nalašč za piknik, a prevroč za priredbe v dvorani. A nasled-

(Konec na 5. strani.)

PREDLOG ZA POOSTRENJE POSTAV ZED. DRŽAV ZA IZGNANJE

Predlog za postrenje sedanjih postav za izgnanje, ki ga je predložil zastopnik Hobbs iz Alabame, se je močno podpiralo in se ga je silno napadalo tekem zadnjega zaslišanja pododdelka House Judiciary Committee-ja. Ta predlog bi dovolil glavnemu zastopniku Združenih Držav izgnati tujerodce, za katere se je izdalo tiralico, v vsako državo, ki bi jih hotela sprejeti, in zapreti za nedoločen čas gotove tujerodce, podvržene izgnanju, katerih ni mogoče izgnati.

Najbolj važne določbe tega predloga so naslednje:

1.) Dežela za izgnanje: Dočim se more glasom sedanjih postav izgnati tujerodca samo v deželo katero je zapustil, ali deželo katere državljan je ali je bila njegovo zadnje bivališče, bi dovolil ta predlog glavnemu zastopniku izgnati tujerodca v vsako deželo, ki bi mu dovolila vstop v nje ozemlje.

LISTNICA UREDNISTVA

Radi obilice dela, ki ga imamo s Koledarjem in vsled raznih drugih opravkov so komentarji iz te številke izostali.

primerne določbe glede njegovega delovanja, katere bi predpisal Commissioner of Immigration and Naturalization.

3.) Omejitve: Glavni zastopnik bi imel polnomoč naročiti omejitve za nedoločen čas do izgnanja vsakega tujerodca podvrženega izgnanju radi nasprotnega vstopa v nje ozemlje.

(Konec na 5. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Ta teden so prejela vsa društva in druge organizacije v severnem Illinoisu ter v Wisconsinu, katere so pridružene k Prosvetni matici, oznanilo, da se prihodnja konferenca te ustanove vrši v nedeljo dopoldne 30. oktobra v Milwaukeeju. Apeliramo na vse, da izvolijo zastopnike na to zborovanje, ker bo jako važno. Čimveč se jih prihlasi toliko bolje. Ako katera pridružena organizacija pomotoma ne bi prejela vabila, naj izvoli zastopnike vseeno ter jih prihlasi tajniku L. Zorkotu na naslov 2301 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Naročniki Proletarca v Detroitu prirede v nedeljo 18. septembra piknik v korist temu listu. Vršil se bo na R. Potocnikovi farmi, Dequindre ter 19½ Mile Rd. Čitajte o tem dopis, ki ga ima v tej številki Joseph Korsic. Naši prijatelji v Detroitu so za Proletarca že veliko storili in upamo, da bo tudi ta njihova priredba velik uspeh.

Krožek Progresivnih Slovencev št. 9 v Chicago bo v nedeljo 16. oktobra vpriporil v dvorani SNPJ komedijo "Trije vaški svetniki".

Upravnik Udovih piše v svoji koloni o Atonu Zorniku, ki sporoča, da mu je vsled bolezni nemogoče vršiti agitacijske posle kakor jih je doslej. Bil je na poti za ta in za par drugih listov iz naselbine v naselbino že mnogo let. Razpečeval je koledar po vsi zapadni Penni, nabiral prispevke v tiskovni sklad in oglašje. Kdo ga bo nadomestil, ako se ne bo toliko pozdravil, da bi spet mogel potovati?

Treba bo torej toliko bolj poprijeti lokalnim zastopnikom in zastopnicam Proletarca.

Na 3. strani v tej številki so novice z upravniške mize in obnovljena je J. Ovnova kolona.

Seja kluba št. 1 JSZ v Chicago bo v petek 23. sept. v SDC. Bo važna, ker je klubov tajnik Louis Zorko na minuli seji izjavil, da bo resigniral.

Ako še niste poslali oglasov v Ameriški družinski koledar, storite to ko hitro mogoče. Enako prosimo so-trudnike za spise — namreč one, ki jih še niso poslali.

Predsednikova komisija proti višanju mezde

Philip Murray je bil vesel, ko je dne 10. septembra študiral poročilo posebne komisije glede zahtev njegove unije za zvišanje mezde, za bolniške podpore in pokojnine.

To komisijo je imenoval predsednik Truman v času, ko je unija jeklarskih delavcev zapretila s stavko, ako njenim zahtevam ne bo ugodeno. Ima okrog milijon članov. Ker je uspel predsednik unije premogarjev, John L. Lewis pred vsem glede penzij — upravičeni upokojeni premogarji jih sedaj prejema po \$100 na mesec, hoče enako koncesijo od delodajalcev za svoje člane tudi Philip Murray in pa zvišanje mezde.

V svrhu, da bi preprečil stavko, je predsednik Truman apeliral na obe stranki, naj se nobena ne prenašajo, dokler ne bodo njegovi zaupniki preiskali, koliko so zahteve unije upravičene in v koliko bi jim jeklarske korporacije moge ugoditi.

Komisija, ki je bila sestavljena "nepristransko" in je sestojala iz "nepristranskih" oseb — v nji je bil tudi en "delavski pravnik" (Labor Lawyer) je s glasno zaključila, da sedaj ni časa za zvišanje mezde, kajti cene življenjskih potrebščin se po njenem dognanju po malem znižujejo in ugoditev uniji za vlije

plače bi vrglo vse gospodarstvo s tira.

Je pa komisija pristala v zahtevu za pokojnine in za zavarovalnine. Torej naj družbe plačujejo v ta namen za vsakega delavca pri njih uposlenega po 10c več na uro in od tega naj gre kakih 6c v sklad za pokojnine in 4c za zavarovalnine.

Ker pa imajo vse velike jeklarske korporacije že svoje zavarovalniške ustanove, v katere prispevajo, in nekaj pa tisti delavci, ki se hočejo prostovoljno zavarovati, ne bo ta povisek za delavce nobena nova pridobitev. Družbam je dišalo, kaj bo unija zahtevala od njih, pa so se v naprej pripravile.

Tako torej unija — ako ostane pri nasvetu predsednikove komisije, ne bo nič pridobila. A če okliče stavko, bo tudi riskirana stvar, ker ameriški delodajalci so sedaj v razpoložanju strokovne in posebno še industrialne organizacije razbiti in nekaj "recesije" jim je v ta namen zelo prav prišlo.

To čuti tudi unija avtnih delavcev (CIO) in mnoge druge. Stavke sedaj v splošnem niso več toliko uspešne kakor pod Rooseveltom in se manj pa organizatorične kampanje. Zato je sedaj za vsako unijo oklicanje

stavke velik problem. Prvič, precej korporacij si jih želi, v veri, da bi na ta način delavce izstradale ter jim organizacijo ubile. Drugič, ne mudi se jim s produkcijo. Čim manj je bo, z večjimi dobički bodo prodajale svoje izdelke. Tako si predstavljajo.

Fordova družba v Detroitu, večina jeklarskih korporacij in veliko drugih kompanij je pripravljenih ostati z unijami v "dobrih odnosih" — toda pod svojimi pogoji.

Ravnatelj družb vidijo, kako da čikaški velednevnik kljubuje stavki tiskarjev že skoro dve leti in dočim kujejo posebno nekateri multimilijonariki dnevniki dobičke, se unija vsled tako dolgotrajne stavke izpa-va. Kajti stavkarjem plačuje od \$40 do \$60 tedenske podpore. To je breme za zaposlene tiskarje, ker morajo plačevati zvišan asmesant, in za tiskarne, ker so v konkurenci z drugimi — od teh okoliščin neprizadetimi tiskarnami, na zelo neugodnem mestu.

Stavka pri Allis Chalmers v Wisconsinu se je pred kakim letom za unijo zelo slabo končala. Enako neka stavka topilničarjev, ki so delali v cinkovni smelci in borbo po dolgih mesecih izgubili. Doblili bodo 10c zvi-

šanja mezde, toda šele po 1. januarju. Koliko so izgubili, tega si ne bodo mogli nadomestiti s tem poviskom.

Unijski vodja William Lawther je na kongresu delavskih unij v Angliji nedavno dejal, da stavke niso več uspešne za zboljšanje življenjskih razmer delavskega ljudstva. V Angliji so stavke sedaj le še protestnega značaja in nič boljše ni v Zed. državah.

Delavci imajo sicer ogromno ekonomsko moč, ako so organizirani, toda kadar zastavka ena stroka, tepe bolj razne druge stroke delavcev kakor pa delodajalce. Dovožniki mleka — ako zastavkajo — ne škodujejo bogatašem — tak je namreč argument — ampak najbolj najslabše plačani delavcem ter njihovim družinam.

V tisočih poklicih je danes v naši moderni tehnologiji vse urejeno tako, da ti lahko pet tisoč stavkarjev v kakem posebno mehaniziranem poklicu vrže z dela tisoče drugih delavcev.

To so vprašanja, s katerimi se bodo unije morale bolj in bolj pečati in urediti svoje kolektivne odnose z delodajalci tako, da bo vsemu delavstvu v korist, ne pa v škodo, kot se čestokrat dogaja v sedanjih razmerah.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Ameriška demokracija na preizkušnji

Mnoga avta prevrnjena, avto-busi kamenjani, nad sto ljudi ranjenih. Tak je bil slučaj že v drugič, ko se je zamorski bariton-ski pevec Paul Robeson odločil vprijeti svoj koncert. Vrnil se je v Peekshill, N. Y. Prvega mu je drhal preprečila popolnoma, drugega pa je dovršil, toda udeleženci so bili domov grede napadeni in okrog sto izmed njih je bilo v metehu ranjenih — nekateri toliko, da so jih odpeljali v bolnišnico.

Napadaleci so se oglašali za člane organizacij veteranov — Ameriške legije, Lige katoliških veteranov ter Zveze židovskih veteranov.

Ceste so posuli z zdrobljenim steklom, nametali nanje tudi kamenja in sploh podvzeli vse kar so mogli, da bi posetnikom koncerta — katerih je bilo kakih deset tisoč — onemogočili povratek.

Ko bi imel Paul Robeson na koncertu v Peekshillu prvič nastopiti, ni imel zadosti policijskega varstva in priredba se vsled tega ni mogla vršiti. Na drugo pa je governor Dewey poslal na stotine policajev in milicnikov — tako da koncert sam ni bil dosti moten — čeprav se je v bližini parka gnetlo kakih 1.500 takozvanih veteranov, ki so hoteli s svojimi zvočniki pevca z daleč prekrčiti.

Napad na udeležence koncerta pod masko patriotizma je bil posnemanje Hitlerjevih metod. Veterani so rekli, da so demonstracijo izvršili zato, ker hočejo pevca Robesona dokazati, da je vsled "komunističnih" aktivnosti v tej deželi nezajeljen. Naj gre torej v Rusijo katero toliko hvali!

V zadnji predsedniški kampanji je Paul Robeson predsedoval na mnogih shodih progresivne stranke in je mojster posebno v kolektah. To, da bi bil član komunistične stranke, mu ne morejo dokazati. Toda ves vladni in ostali propagandni aparat — kar ga je udinjena pod znakom patriotizma, trdi, da zastopa vseskozi taktiko Fosterjeve stranke in se ravna po njenem vetru kakor in v katero smer zapiha.

To, da je levčar, je resnica. In tudi to, da ga tisk K. S. slavi kjer in kolikor more.

Toda Paul Robeson ima vzrok, da se huduje. Izdelal je pravišni fakulteto z veliko odliko. Je prvovrsten govornik, magnetična osebnost in želi se je posvetiti poklicu, za katerega se je izučil. Toda mu v mestu New York, kjer je bil njegov dom, ni bilo dano.

Nobena znana odvetniška firma ga ni hotela sprejeti medse. Med kakke zakonite natorje pa ni maral. Povsod, kamor je v svojih naporih potkal, je naletel na prezir in odrivanje. Zato se je odločil prenehati s poskusi za odvetniško prakso in začel peti. Ob enem je vsled zagreznosti postal radikalec. Med levčarji je dobil razumevanje, pozdravljali so ga — in toriji pravijo, da ob enem, ko so mu gradili sloves, so ga tudi izrabljali. Ampak njemu je bilo to prav — želel pe biti med belokožci enako sprejeman kakor med črnci. V resnici je njegov sloves raste najbolj v ekstremno levčarskih krogih in nato v progresivni stranki.

Ko je potoval po Evropi — bil je kajpada tudi v Moskvi — je v nekem intervjuju dejal, da v slučaju vojne med Zed. državami in Rusijo se ameriški črnci ne bodo borili proti slednji.

Tako se je pričelo.

Stvar se bo pomirila že radi tega, ker noben posameznik ne more govoriti ne v imenu vseh črncev, ne v imenu vseh katoličanov, ne v imenu vseh belokožcev, ali Slovanov ali kar že.

Toda napadi linčarskega tjačaja, kakršni so se dogodili v Peekshillu, za demokracijo v tej deželi niso dobro znamenje. Bilo bi več kot prav, ako jih bi obsodil predsednik Truman in newyorški governor Dewey, ne samo Mrs. Eleanor Roosevelt. Kajti fašistične metode v razbijanju zborovanj, koncertov ali pa cerkvenih svečanosti, je nujno iztrebljati pa naj jih uganja reakcija ali pa kaka levčarska sekta.

Demokracija v Zed. državah mora biti demokracija za vse, ne samo za takozvane sfanatizirane veteranske grupe.

"Socializacija" v naših občinah

Ko je bila v tej deželi socialistična stranka še močna, je poudarjala, kako je za občinsko lastništvo javnih naprav — npr. elektraren, plinaren, vodovodov itd.

Kjer so občine pričele s takimi podvzetji same — od vsega začetka, se jim je izplačalo. Ne pa v tistih mestih, kjer je občina drago prekupila že izžepane obrate.

En tak primer je v Chicagu. Mesto je prevzelo od privatnih družb ulično in nadulčno železnico. Bile sta obe bankrotirani in zadolženi. Advokati so žrli dohodek — s pomočjo sodišč seveda, in izželi iz teh prog, v katerih se jim ni bilo treba nikoli voziti, na milijone dolarjev.

Vse so storili "postavno" torej se ne more nikogar izmed njih postaviti na zatožni klopi — kaj šele obsoditi!

Po mnogih letih poskusov za "reorganizacijo" čikaškega transportnega sistema se je mesto končno odločilo kupiti bankrotirane vroe in starinske kare. Preplačalo jih je. V ta namen je občina izdala bonde in namesto ona so imeli od tega "brokerji" profit.

Ti bondi niso jamčeni z davčno močjo temveč le z dohodki. Ako bodo zadostni boš obresti dobil, ako ne, boš izgubil.

Ko je mesto prevzelo cestno železniško omrežje, smo bili na višku vojne draginje. Voznina na pouličnih je bila takrat 7c. Potem je bila dvignjena že dvakrat ali trikrat tako da je sedaj 13c.

MR. BLOWHARD

ANTON UDOVIČ

POGOVOR S ČITATELJI IN ZASTOPNIKI

Dobil sem pismo od pionir-skega zastopnika Proletarca, Anton Zornika. Zalostno pismo mi piše — pa kako tudi ne: Saj je prišel ravno iz bolnišnice. Kljub temu, da je bolan, še vedno skrbi za list in Koledar.

Med drugim mi piše, da ne bo mogel iti za oglasi prihodnjega letnika Družinskega koledarja; a ob enem mi pa naroča za vsako naselbino v njegovem okrožju, komu naj pišem, da bo dobil oglase. Jaz sem hvaležen Antonu Zorniku za vsa navodila, in bom pisal vsem, katere je omenil. Upam, da oni, katerim bom pisal, bodo šli na delo in skušali saj začasno nadomestiti našega pridnega zastopnika, katerega tare bolezen že dalj časa a je še vedno bil aktiven, dokler ga ni tako daleč prisililo, da se mora podati, če tudi ne rad. Nadomestiti ga ne bomo mogli, a upamo, da se mu zdravje toliko utrdi, da bo saj lahko razpečeval koledarje, ko izidejo.

Težko je, ko tudi najboljša želja nič ne pomaga. Edino ča, natančna pozornost in dobra postrežba, to še nekaj zaleže.

Poteži tudi, da je čakal na prostor v bolnišnici, pa one sobe, ki ima bolj zmerne cene ni bilo mogoče dobiti; in bolezen ni hotela čakati, moral je vzeti sobo za \$12.50 na dan. Ko se dnevi vrstijo, dolarji drsijo izpod rok tako hitro, da jih največkrat zmanjka, prej dolarjev, kot bolezn.

Ravno včeraj mi je neki sodelavec v tovarni pravil, da je njegova žena bila v zadnjih letih štirikrat operirana. "Hišo sem moral prodati", mi je dejal, "da sem zdravnik in bolnišnično plačal. Če mi še enkrat zbolijo, bo morala v okrajno bolnišnico, kar denarja ni, in prodati tudi ni mara kaj". Tako delavci pospravljamo sad, v jeseni življenja. Ako si že kaj prihranil v mlajših dneh, te oskubijo, ko začne telo pešati. Na mizeriji revežev si nekdo nakopiči denarja, da ne ve kam z njim. Poznam zdravnik, ki ima že toliko hiš, da bi lahko imel svojo vas, ko bi imel vse skupaj.

Naš Milwaški "old tajmar" in zastopnik Louis Barborich je nekoliko tarna, a čez nekaj dni

Uprava čikaškega transportnega sistema pa je nedavno merodajni oblasti v Springfieldu predlagala, naj dovoli nadaljno zvišanje — namreč s 13c na 15c na poulični in s 15 na 20c na nadulčni železnici.

Ze sedaj je tarifa v Chicagu znatno višja kot v ostalih velikih ameriških mestih. Tega ne bi bilo treba, ako bi mesto prevzelo transportni sistem npr. v času depresije, ker bi ga takrat dobilo poceni in med vojno bi se ji vsled velikega navala ponikov v kare doberi izplačal. Sedaj pa se njihovo število manjša, strošek pa se višaja.

V tej deželi — kakor sedaj v Angliji — je vedno tako, da mesto ali država prevzame kako podvzetje šele ko ga privatniki ne morejo več dobičkonosno obratovati. A ob enem poskrbe — vsled dobrih "političnih" žvez, da dobe zanj veliko več kot pa je vredno. Tako se je dogodilo v tem slučaju posebno v Chicagu, ljudje pa se jeze, da je mestna uprava transportnega sistema še veliko slabša kot pa je bila pod privatnimi lastniki. Ne razumejo, da so bili ogoljufani in da morajo poleg vedno višje voznine plačevati še razne druge stroške indirektno, ker se niso pravočasno pobrigali, da bi prevzeli kar bi moralo biti njihovo od vsega začetka.

Te podražitve so velik udarec posebno za brezposelne. Ako se zviša voznina kot zahteva mestni CTA, bo brezposelni delavci — na levo za novo službo, potrošili nad pol dolarja in tudi dolar na dan samo na voznji, ker treba je od enega delodajalca do drugega, predno kaj stakneš.

Čikaški volilci so si tega položaja sami krivi. Vedno so slepo sledili kakim "političnim maštni" in še vsaka jih je ogoljufala.

Vabilo Proletarčevih naročnikov in somišljenikov

Detroit, Mich. — Sezona piknikov in izletov v prsto naravo je za nami to leto. Imeli smo jih precej, vsako nedeljo in še v soboto po vrhu. Eni so dobro izpadli, drugi pa bolj slabo. Deževnih nepravil ni bilo, le mladinskim krožkom 29 in 58 SNPJ so vremenski bogovi piknik pokvarili. Komaj se je pričel, pa se je vtila ploha in nas vse pregnala. Ker ni bilo izgleda, da se bo zjasnilo, se je piknik preselil v Slovenski narodni dom ter se nadaljeval pod streho namesto v prosti naravi.

Na piknikih se vsak po svoje zabava. Mladina s sportom, mi stari pa največ z ekonomijo in politiko, toda vedno pridemo do zaključka, da smo izigrani od vseh strani. Pogovarjali smo se tudi o časopisju, kako večina teh cunj potvarja resnico, da vedno služi monopolistom in krvošom. Delavci imajo na žalost zelo malo tega orožja, s katerim bi mogli braniti svoje interese.

Na Proletarca nismo pozabili. Nam stari naročnikom je dobro znano, kako se je moral boriti za obstanek od vsega začetka in se bo moral do konca svojega obstoja. Ker Proletarce želimo dolgo življenje, smo tuhtali, kako bi mu priskočili na pomoč. Sod. Rudy Potočnik je bil (takoj pripravljen nam prepustiti izletne prostore brezplačno. Zaključek je, da se snidemo na Potočnikovi farmi vsi naročniki Proletarca v nedeljo popoldne, 18. septembra. Vsak lahko pripelje s seboj kakšnega prijatelja somišljenika.

Imeli bomo na računju pečene-ga prasička. Zaključeno je bilo tudi, da obiščemo naše rojake gostilničarje ter jih poprosimo, če bi nam hoteli dati kaj moka, krega, da bi zalili tega prasička. Jože Kotar, ki je vedno pripravljen pomagati Proletarcu, je takoj obljubil pol sodečka piva in dve steklenici žganja. Upamo, da tudi drugi ne bodo zaostali, ker vedo, da je treba jezne napojiti. Naše ženske, simpatične Proletarca, bodo prav gotovo tudi spekle kakšne potičke, kajti one se na to zelo dobro razumejo. In vse te dobrote boste lahko uživali proti mali odškodnini. Veselja bo dovolj v taki izbrani družbi in tudi za Proletarca bo nekaj ostalo. Torej ne pozabite priti 18. septembra na Potočnikovo farmo, Dequindre in 19½ Mile Rd.

Naznanjam tudi, da so delničarji, navzoči na izredni seji v nedeljo 28. avgusta, soglasno zaključili, da gremo z gradnjo novega doma takoj na delo. S tem se je nam 26-letna želja izpolnila. Sedaj moramo strniti vse naše sile, stari in mladi, da dom čimprej izplačamo. Naše geslo naj bo, "Vsi za Slovenski narodni dom".

— Josef Korsic

NE ČAKAJTE

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

Joško Oven:

RAZGOVORI

V par tednih presledka te koline se svet ni dosti spremenil. Mogoče, da je rožljanje s sabljo v Washingtonu nekoliko poleglo, se pa toliko bolj sliši z daljnega Balkana, kar ni ravno prijetno.

Za časa praznika dela smo pobili na naših cestah nekako petsto ljudi, brez da štejemo tiste, katere je neki pobožni mladenič s svojo pištolo spravil na drugi svet v bližini New Yorka. Res je, kar napravimo v tej deželi, storimo na velik način, pa naj bo to romanje ali pa "base ball". Največ hrupa je bilo minule dni glede "pet procentarjev" v Washingtonu. Baje jih je veliko število. Poleg generalov je precejšno število "politišnov" in drugih pustolovcev, katerih je polno v glavnem mestu. Da je to precejšen škandal, je jasno. Ali v današnjih dnevih, ko se vse dela na debelo in ga skoro ni greha če je napravljen pod odedo patriotizma — potem bo tudi to nekoliko pozabljeno. Drugi pa, tudi ako začno nekako večje resnično odkrivanje goljufivih vojnih dobičkarjev, bi v resnici smrdelo do neba — in v tem bi bile prizadete obe kapitalistični stranki. Torej ni treba pričakovati takih odkritij.

Politično se obe stranki pripravljata na kampanjski boj, kateri pride v prihodnjem letu. Truman, ki se je izkazal lani za spretnega politikarja, ponovno grozi, da pojde med ljudstvo. Glede 81. kongresa se ne morejo veliko bahati. Kar je rezultatov, so silno klavirni.

Delavske unije, to je CIO ter AFL, so tudi na delu. Na delavski praznik smo šli radi radi njihove programe, kar je bilo — če odvzamemo tiste vedno ponovljene fraze — silno prazno in politično kot vedno po starem: "Obdari prijatelja — udari sovražnika". Če bo hodilo ameriško delavstvo po teh potih kot jih sedaj rišejo njih voditelji — bo njih politična zgodovina brezmočna.

O zgodovini Mehike

(Nadaljevanje)

Aprila meseca leta 1865 je zglejalo, da je republikanska vojska premagana. Juarez je bil potisnjen prav v severen kot Mehike, mejec je na Združene države. Maksimilijan, ki Francozo sicer ni imel rad, je vendar čutil, da je njegovo cesarstvo zagotovo. Prizadeval si je biti velikodušen ter je na razne načine poskušal stopiti v stike z Juarezom v svrhu sporazuma. Juarez mu ni nikdar odgovoril. Ali zgodovina je hotela drugače. V Združenih državah je bila civilna vojna končana. Jug je bil premagan. V Washingtonu so Napoleonu namignili, da je njegove pustolovščine v Mehiki konec.

Napoleon je razumel ta namig. Četudi se je branil nekaj časa, je vendar vedel, da je stalne njegove armade v Mehiki sedaj po zmagoviti severni Ameriki nevdržljivo. Maksimilijan je skušal poslati poslanika v Washington, ali tam so mu povedali, da edini zastopnik Mehike je poslanik predsednika Juareza. General Bazaine je končno Maksimilijana prepričal, da samo z najstrožjo diktaturo se bo mogel vzdržati na prestolu. Maksimilijan je nato proglasil, da vsak Juarist, kateri bo vletel z orožjem v roki, bo na mestu ustreljen. In s tem proglasom si je sam sebi proglasil smrtno obsodo.

Po pogodbi bi morala ostati francoska armada v Mehiki do konca leta 1867. Ali Bazaine se je začel umikati že zgodaj v pomladi leta 1868. In takoj za petami francoske armade so sledili Juaristi. Brez francoske armade je bil Maksimilijan izgubljen. Njegova žena Karlota je odšla v Evropo, da išče pomoč. Ali pomoči ni bilo ne v Parizu, ne v Rimu in ne na Dunaju. Vsi silni napori se ji je omražil um. Prihajali so jo k njenemu očetu kralju Leopoldu v Belgijo, kjer je v istem stanju umrla leta 1927, šestdeset let po smrti njenega moža.

Maksimilijan je pobegnil v Vera Cruz. Ali kljub temu ni verjel, da je vse končano. Povrniti se je nazaj. Končno je bil premagan in ujet pri mestu

Queretaro. Z njim so bili ujeti tudi trojica njegovih generalov: Miramon, Marquez ter Mejia. Sledila je smrtna obsoda. Vsi napori evropske diplomacije so bili zaman. Devetnajstega junija leta 1867 je bil Maksimilijan ustreljen. Z njim so padli tudi zgoraj omenjeni generali. Kot njegovega prednika Iturbida, je bila tudi Maksimilijanova smrt namočena s krvjo. Cesarstva idila je bila končana.

Dolgotrajna vojna je pustila Mehiko skoro popolnoma izčrpano. Juarez, kateri ni verjel v čudeže je uvidel dolga teška leta rekonstrukcije, katere so čakala bodočnosti ne samo na ekonomskem polju ampak še posebno na polju ljudske izobrazbe. Njegova prva naloga je bila zidanje šol. Ali ravno tukaj so bile silne težave. Ne samo da je bila državna zakladnica izčrpana, ampak ni bilo zmognih ljudi za poučevanje. Tu je bilo tudi vprašanje večnih politikov, katerih je imela tedanja, kot jih ima tudi sedanja Mehika veliko preveč. In kadar govorimo o tem poglavju je treba omeniti nekega drugega človeka kateri je igral silno vlogo v zgodovinski in politični areni Mehike in ta človek je bil Porfirio Diaz.

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)

Naše gibanje.

Sedaj ko se bližajo jesenski dnevi, lahko ponovno govorimo o večjih kulturnih priredbah. Naše ženske pri klubu Progressivnih Slovencek se pripravljajo to jesen na večjo dramsko priredbo. Da bo velik uspeh sem trdno prepričan. Klub Progressivnih Slovencek je ne samo agilen, ampak vedno na mestu pri delu za napredek. Večkrat so se že spomnile na naš list Proletarec, zato je prav, da jim pomagamo kadar treba. Ob tej priliki bi tudi omenil, da bi bilo dobro ravno to jesen imeti kakšno večjo priredbo v prid našemu listu. Sodrugi Jože Durn je omenil nekaj sličnega pred nekaj meseci. Kaj pravite nato sodrugi? V tej veliki draginji so naša glavna pomoč poleg naročnine prostovoljni prispevki. Kajti samo na ta način bomo mogli obdržati naš list. Če pogledamo na število in moč klerikalnih listov in njih propagando, moramo priznati, da je tistih par naprednih listov — glavni med njimi je Proletarec — edina moč s katero se moremo boriti proti tej sili. In da bo mogoče obdržati to naše orožje — bo treba napeti vse sile.

Tone Jankovič iz Clevelanda mi piše — kaj bo z našim koledarjem to leto. Tone je eden naših najpridejnih delavcev pri Proletarcu. Kot mi je omenil urednik Zaitz, bo letos koledar izšel pravočasno. Jaz rad vrjamemo težave, katere imajo naši kulturni delavci pri razprodaji kadar se knjiga zakasni.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da je spet en Labor Day (5. septembra) minil ob kapi "delavskih" govorov brez kake razredne zavestnosti v njih, to mi nikakor ne gre v glavo! Ne Green, ne Murray, ne Lewis, ne predstavniki železničarskih bratovščin se niso domislili, da taklo kakor je ne pomeni pot na boljše temveč v čezdalje slabše. Kako, da te resnice naši dragi plačani unijski vodje ne zapopadejo, tudi to mi ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Sedel je in je pripovedal vsakdanjosti, ki jih je ona poslušala s pospano radovednostjo, medtem ko je sam premišljal o tisti razdalji treh korakov med njima ter o njeni zlagani krepkosti, kar ga je motilo.

Tedaj mu je sama dala priloženost, ker mu je hotela pokazati neko fotografijo, o kateri mu je pripovedala. Vstal je, ko mu jo je kazala, toda se je komaj ozrl po podobi, pač pa bolj po njenem obrazu, in njune oči so se srečale ob blizu. In še preden se je zavedela, jo je že objel in poljubljal.

Za čas je onemela. Ali poznala je te kretnje, to nenadnost, iztrgala se mu je iz rok in bila vsa iz sebe.

"Vi... vi!" je kričala. "Kako si drznete, kaj pa mislite, da sem? Poberite se!" Z roko mu je kazala duri. Toda Smona je nekaj omamilo, ko je držal v svojih rokah njeno telo in še na misel mu ni prišlo, da bi se vznemiril zaradi njenega kriča. "Ne vem, kaj je treba kričati, Zofija!" je dejal mirno. "Neumnost."

"Poberite se!" je kričala razkačeno. On pa je še vedno gledal mirno in prav tako mirno dejal:

"Ne kričite, rad vas imam. Nikamor ne pojdem. Ukažite mi, naj poklekne pred vas, pokleknil bom, toda šel ne bom nikamor. Ne morem pomagati, rad vas imam, pa me psujete, kakor se vam zdi. Mesece in mesece že koprim po vas, a se ne zme-nite zame. Vem, da sem se pregrešil nad vami, a si ne morem pomagati..."

"Ne govorite! Pojdite, pojdite!"

"Ne morem, nikamor ne grem," je odvrnil trmasto. "Povedala bom Korenu!" Gledala ga je s plamčevimi očmi.

Zasmejal se je tiho, a strastno. "Ne boste povedali, Zofija," je odvrnil. "Neumnost! Zakaj bi mu pripovedali? Kaj njemu mar vse to? Ne morete in ne smete storiti kaj takega. Da, ne boste mogli! Tu ostanem in počakam, hočem slišati, če boste res povedali..." Zofija, vi morate biti moja!"

"Jaz vaš?" je vzkliknila vsa iz sebe. "Glejte si ga no! — To torej ste hoteli, ko ste prihajali k nama? Prijatelj ste nama bili, da bi postala vaša!"

"Zofija, moja boste," je odvrnil še vedno mirno. "Če ne zdaj, pa kasneje. Ampak rajši bi vas iz ljubezni. Kaj vam mar Koren, kaj vam je on! Jaz vas prav tako ljubim, še bolj, stokrat bolj!"

"Ali ne bi vendar šli? Za vselej?" Grizla si je ustnice.

je, ali vsaj prepričeval se je, da ženske o takih stvarih molčijo. Zdelo se mu je vse skupaj skrajno neumno in jezilo ga je, da je bil skoval to neumnost, naj ga je še tako mikala. Kaj mu je bilo treba vsega tega? Žensk je dovolj drugod, pa ni treba, da se vrti okrog te gosli, za katero mora celo nabirati denar. Z druge strani pa ga je nekaj nad vse jezilo. Zapletel se je bil v to korenovščino in zdaj ne more iz nje, ker se bo osmešil pred vsem Svetim Ivanom, zdaj celo, ko so se že vsi amaknili in ko je on delal največ hrupa z njima! — Vse to je ena sama brozga in on naj gre brez vsake koristi stran! — Toda ta trenutek ga je zanimalo edino vprašanje: Ali bo povedala? Ali je premislila, kaj bo potem?

Ali bo povedala? je še mislil Smon, ko je naposled zaslišal Korenove korake po lesenih, škripajočih stopnicah na podstrešje. — Koren je bil tu, s svojo aktovko, s svojimi naočniki, ki jih je skrbno brisal vselej, ko je stopil v sobo. Bil je sicer prijazen, toda utrujen. Smon je vedel, zakaj: denar, kruh —

"Tako čudna sta," je rekel naposled in se ozrl po obeh, ko sta molčala k vsemu, kar je povedal. "Mar se je kaj zgodilo?" Pogledal je Zofijo. "Kaj je, Zofus?" Pristopil je k njej in jo prijel za roko. "Kaj se je zgodilo?"

"Dovolj," je rekla naposled in drhtela. Več časa se je borila proti temu, da bi povedala, hotela je, da bi Smon odšel. Toda njegova navzočnost jo je spravila v drhtečo besnost. Ni mogla molčati. Utrgala se je iz nje in je pripovedovala. Nazadnje se je kar izlilo kakor poplava: "Jaz kratko in malo nočem. Jožef, da bi vsi ti ljudje mislili o meni, da sem na prodaj! Ze ves čas mislijo najslabše o meni in zdaj je skrajni čas, da nekaj ukrenem proti vsemu temu! Tu sedi in še čaka, ker misli, da ti bom zamolčala, in ker je upal, da te bom varala z njim. Še zdaj je prepričan, umazanec!" Stiskala je njegovo roko.

Soba se je napolnila z mučnim, zlovesčim molkom, nekaj ostudnega je bilo v tem mraku, med temi ljudmi. Koren je stal z rahlo dvignjeno glavo, kakor bi se zagledal nekam daleč v mrak, a je docela priprl oči. Ko je spregovoril, je bil njegov glas tih, a jasen in docela spremljen.

"Dobro, Zofus. Pomiri se." — Potem se je obrnil k Smonu. "Smon, ali ti nimaš kaj povedati?"

"Ne, prav nič," je zagrljal ta, ne da bi se ganil. Ta trenutek se je v njem dogajalo nekaj posebnega. "Dobro," je prikimal Koren. "Potem fahko greš." Smon se je dvignil, zdelo se je, da se hoče stegniti, da je utrujen, naposled pa je rekel sam: "Klanjam se." Odšel je.

Za trenutek je Koren še stal vzravnano, nato pa je nenadoma, kakor bi mu postalo slabo, zdrknil na zofo in zakril obraz z rokami. Tedaj je Zofija objela njegovo glavo in jo obušala s poljubi, zakaj slutila je, da se je zgodilo nekaj težkega, k čemur je tudi sama pripomogla s svojo izpovedjo proti Smonu.

Zares, ni bilo samo to, pred čemer se je Koren zgrudil. To je bil samo poslednji udarec, zaključek dolge poti.

Najprej je bil opoldne dobil dvoje pisem, odgovor na svoje moledujoče prošnje za službami: nikjer nič. Potem je bil Podlessek tako slabe volje, da si ga Koren niti ni upal prositi najnujnejšega za življenje, a za kar ga je prosil, mu je stari žandar dal šele, ko je postregel vsem drugim, ne da bi spregovoril eno samo besedo, pač pa je takoj odšel v svoj koteček, kjer je vodil blagajniško knjigo. Ko se je Koren vračal domov, ga je Cilensek povabil v sobo, kjer sta mu z ženo po ovinkih in z največjo muko odpovedala sobo, hrane pa da zdaj spomladi, ko so že z vsem na kraju, tudi ne moreta več dati. Potem je šel k Plavšku. Plavškova sta ga najprej pustila čakati pol ure, sama pa se kar glasno prepirla v drugi sobi zastran njega, ker

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

CALIFORNIA:

Santa Ynez: M. J. Reading je obnovil naročnino in poslal listu v podporo \$2.

Walsenburg: Edward Tomsic je prispeval listu v podporo \$25. MARYLAND:

E. Riverdale: Mary Suglich je obiskala urad in obnovila naročnino ter kupila koledar, ki ga še ni imela; ob enem je izročila naročnino za Antonio Erdek, Chicago, ki je tudi prispevala \$2 v tiskovni sklad.

ILLINOIS:

Chicago: Leopold Wessel je obnovil naročnino za dve leti in prispeval listu v podporo \$4, katera je izročil v uradu Frank Bizjak.

Agnes Bencan je obnovila naročnino, katero je izročila Frances Vidmar.

Lawrence Gradisek je obnovil naročnino, katero je izročil Fr. Zaitz. Anton Trojar je obnovil naročnino in prispeval \$2 v tiskovni sklad.

Canton: Ignac Hrescic je obnovil naročnino in prispeval listu v podporo \$2.

La Salle: Anton Udovitch je poslal tri obnovljene naročnine in ob enem se potožil, da mu zdravje ne služi prav dobro, kar mu ubija voljo za aktivnosti in

agitacije. Upravnik mu želi vse najboljše v vseh ozirih.

Oglesby: John Hotko je obnovil naročnino in dal listu v podporo \$2.

Livingston: John Vidmar je obnovil naročnino in poslal denar za šest Družinskih koledarjev.

La Salle: Leo Zevnik je poslal eno in pol zaostale ter eno obnovitveno naročnino. To je bilo poslano tiskarni v objavo za prejšnjo izdajo, a je stavce to notico pomotoma preskočil.

OHIO:

Cleveland: John Krebel je poslal šest obnovljenih naročnin in listu v podporo \$3.50, ki so jih prispevali Matt Mesec \$2 in trije prijatelji pa \$1.50.

Girard: John Tancek je poslal v tiskovni sklad \$1, ki ga je prispeval Karol Rogel.

Angela Zaitz je ob priliki slavnostnega dneva SNPJ v Girardu, Ohio, dobila prispevke v tiskovni sklad od Rose Jurman \$10 in od Katie Jurman \$5. Ob enem je izročila naročnino od Jacob Berganta za Johna Lowshca iz Lisbon, O., in osebno prejela od Mrs. Andreja Antoncic iz Aliquippa, Pa. naročnino in \$1 v tiskovni sklad. Vsi so bili na prej omenjeni slavnosti.

PENNSYLVANIA:

Crafton Branch: Jennie Jerala je obnovila naročnino za Johna Lah.

WEST VIRGINIA:

Osage: Lawrence Selak je obnovil naročnino za Louisa Urbanc.

John Stonich poroča

PUEBLO, Colo. — Ko sem se vrnil s kongresa za civilne svobodščine, ki se je vršil v New Yorku, nazaj v Pueblo, smo bili v teku priprav za shod, ki ga je sklicala ista organizacija.

Kako je priredbo izpadla, bom poročal pozneje.

Izkušnje vem, da shodi levičarskih skupin niso kaj posebno uspešni, ker je bojkotiranje proti njim nič koliko.

Piknik pueblske progresivne stranke, ki se je vršil dne 14. avgusta, je bil priličen uspeh. Priredili smo ga v Bula, Colo.

Išli smo dobro moralno — namreč v agitacijskem oziru, in finančno. Zabave je bilo v izobilju in govorov tudi nismo pogršali. Udeležba je bila precejšnja — okrog 300 ljudi. Lahko bi jih bilo trikrat več posebno izmed Slovencev.

Nabralo se je ob tej priliki tudi nekaj prispevkov v korist Proletarca; v vsoti \$4.50. (Imena prispevateljev so v izkazu).

Upam, da bo progresivna stranka zrasla v doglednem času v največje orjaka. In ob enem zastopala ter vodila ameriško ljudstvo po poti pravičnosti in blagostanja. Torej postanite tudi vi njen član.

Pri tem nimamo ničesar izgubiti, pridobimo pa lahko veliko za naš program.

John M. Stonich, predsednik lokalne Prog. stranke v Pueblo.

Tiskovni sklad Proletarca

(VIII. izkaz)

(Prejeto od 1. avg. do 31. avgusta)

COLORADO:

Pueblo: John M. Stonich \$2.80, Ludvik Jakše \$1. Po 50c prispevali Katie Vivoda, Mark Vivoda, Agnes Medved, Anton Medved, Joe Bubenich, Joe Zabukovec, Steve Sane, skupaj \$7.30, nabral na pikniku progresivne stranke in poslal John M. Stonich.

ILLINOIS:

Chicago: Donald J. Lotrich \$25, Joseph Sernel 50c, Rode Hubert \$1, Joe Oblak \$1.80, izročil Joe Oblak. Peter Vrhovnik \$2, Mary Vrtlik \$1, Mike Miller (Waukegan) \$5. Skupaj \$8, izročila Angela Zaitz.

Zbrano na banketu društva "NADA" št. 102 SNPJ 19. avgusta. Prispevali po \$5: Anton Shular, Arma, Kans.; John Spiller, St. Louis, Mo.; Ursula Ambrozich, Eveleth, Minn. Po \$2: Joseph Culkar, Anton Trojar, Fred A. Vider, Andrew Grum (Detroit, Mich.); Martin Judnich, Waukegan; Joseph Fifolt in Louis Kaferle, Cleveland, O.; Andrew Potočnik, Hinsdale, \$3. Po \$1: Frank Alesh, Frank Bencina, Andrew Cukale, Frank Bostič, Lawrence Gradisek, Frank Japich, John Jurečič, Gustav Kočevar, Mirko Kuhel, Frank Muha, Frank Murn, Milan Medvesek, Frank Nahtigar, John Potokar, Ciril Pičman, Frank Udovitch, Anton Udovitch, Tončka Urbanc, Mike Vrhovnik, Angela Zaitz, vsi iz Chicago. Michael Chandik in Joseph Kosic, So. Chicago, Mihael Kumer, Universal, Pa., Joško Oven, Clarendon Hills, Rudolf Sedlar, Cicero, Frank Vratarič, Luzerne, Pa., Camillus Zarnik, Cleveland, O. in Neimenovan. John Hujan 50c. Skupaj \$60.50; nabrala Anton Shular, Arma, Kans., in John Spiller, St. Louis, Mo. Da je toliko zunanjih prispevateljev je to, da je bila tiste dni polletna seja glavne odbora SNPJ in so bili navzoči.

Hinsdale: Nikolina Božičnik \$2. La Salle: Leo Zevnik \$2.70. Springfield: John Gorsek st. \$2.20, in Joseph Ovca 85c.

Waukegan: Martin Judnich \$3.25, Paul Pekalj \$1. Skupaj \$4.25, poslal Martin Judnich, Andrew Moček \$2.

INDIANA:

Winamac: John Kruzick \$2. Kokomo: Mary Petkovsek \$1.

MICHIGAN:

Detroit: Rudy Potočnik \$1. Postal Josef Korsic.

MINNESOTA:

Eveleth: J. A. Ambrozich \$1. NEW YORK:

New York: Anton Kosirnik 50c. KANSAS:

Arcadia: John Shular \$1. OHIO:

Cleveland: John Gorjanc \$2. Matt Mesec \$2. Amalia Terbizan \$1. Filip Furlan \$1. Trije prijatelji \$1.50, skupaj \$7.50, poslal John Krebel — Anton Kukovac \$5.10. Mrs. Mary Zavri \$2, poslal Anton Jankovich.

Girard: Prebitek piknika, ki se je vršil v korist Proletarca dne 31. julija \$73.75, nadalje prispevali na pikniku Andrew Krvin \$5 in Jacob Bergant, Power Point, \$3. Louis Munster nabral med simpatizirji, ki niso bili na pikniku, Jacob Castine \$5, Frank Rezek \$5. Po \$2: Peter Yaklevich, Joe Sikyta, Mike Smith, Frank Gorenc. Po \$1: Matt Zadnikar, Tony Kren, Tony Nagode, Tony Lavrenčič, Matt Masle, Karol Rogel in neimenovan 25c. Skupaj \$106, poslal John Tancek. John Kosin \$1.80, Joe Skrobot \$2. John Rovin \$1 in John Kraševac \$1. Skupaj \$5.80, poslal John Kosin.

Warren: Joseph Jež \$2. Frank Petrich \$2. Skupaj \$4, poslal Joseph Jež.

PENNSYLVANIA:

Bridgeville: Skupna društva SNPJ v Federaciji zapadne Penn. \$25, poslal John Kvartich.

Coraopolis: Frank Vidmar \$2. Herminie: Andy Bartel \$2, poslal Anton Zornik.

Johnstown: Frank Mikolich \$1, poslal Frank Cvetan.

Strabane: Venc Petrnal \$2, poslal Frances Bartol.

Yukon: Frank Medved \$2. WISCONSIN:

Milwaukee: John Zupan \$2. Po \$1: Joseph Radel, Joseph Vidmar, John Tomsich, Frank Medved. Po 50c: Anton Ermenc, John Perko, Louis Ambrozich, Frank Bizjak, Anton Kvas. Skupaj \$8.50, nabral Joseph Radel, poslal Louis Barbo-rich.

Joe Vidmar \$2. Sheboygan: John Beniger \$2, Frank Stih \$1, Martin Jelenc \$1. Skupaj \$4, poslal Frank Stih.

Willard: Matt Malnar 50c. Skupaj od 1. do 31. avgusta \$305.20. Prejšnji izkaz \$1,539.23. SKUPAJ \$1,844.43.

Prav lepa hvala vsem prispevateljem in nabiralcem, kakor tudi vsem organizacijam, ki skupno prispevajo v tiskovni sklad.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi popravke v slučaju pomet.

Progresivne Slovenke, krožek št. 9 — proslavitev druge obletnice krožka s programom in plesno zabavo v nedeljo 16. oktobra v dvorani SNPJ.

Pevski zbor Prešeren — jubilejni koncert v nedeljo 6. novembra v avditoriju Sokol Chicago na So. Kedzie Ave.

Slovenski dom št. 86 SNPJ — veselica v soboto 19. novembra.

Narodni vitez št. 39 SNPJ — Silvestrova zabava v soboto 31. decembra v enotini dvorani.

Kdor hoče priti na vrh, se ne sme ustrašiti hoje. Če bo le kričal, ostane vedno v dolini.

SLOVENE RECORDS

10-inch records 75c OOD, plus postage

C-1201 Be happy, polka
C-1214 My baby is wandering in
C-1206 Too fast, polka; Jolly polka
C-1208 F. Yankovic and his orchestra

C-1209 Alpine waltz
C-1211 Village tavern polka
C-1212 Lumberjack — polka
C-1213 Marianna polka
C-1214 Hit and miss polka
C-1215 F. Zajo and his Folk-tunes

C-1216 Bili Umbrella polka
C-1217 London Tree — waltz
C-1218 Tivoli Park Polka
C-1219 Village Square Polka
C-1220 Red Wine — Polka
C-1221 Bolevoin waltz

C-1222 Ernest Benedict Quartet
C-1223 Na Marjane, Polka
C-1224 Clara (Clara) Polka
C-1225 Clevelandki Polka
C-1226 Male Nocek, Polka
C-1227 J. Peruch and his Tav. Band

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in U.S., by the best Slovene artists, to:

PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvenšt Chicago) in Kanado \$3.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 na četrt leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 na pol leta; za inosestanstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

Andrej Soboljov:

POSLEDNJA NOČ

V eni izmed celic je bilo zaprti štirje jetniki, obsojeni na smrt.

Iz okence celice št. 12 je spustila roka tanko vrstico, na kateri je bil privezan listič. Ta listič je padel skozi zamreženo okence celice št. 13.

Eden jetnikov je zgrabil listič in bliskovito prebral vsebino. Listič je šel iz roke v roko. Jetniki so prebledeli. Zavladala je smrtna tišina.

Vsebinska na lističu je govorila:

"Danes vas odpeljejo iz ječe. V interesu stranke je, da se morajo preprečiti vse nepotrebne žrtve. Sprejeti morate obsojence molče. Brez hrupa. Brez odpora. Brez moči smo. Morate se znati obvladati. Ne demonstirajte. V mestu je pogrom. Kozaki so na straži."

Iz okna v okno, iz celice v celico gre strašen listič. Vsem jetnikom ledeni kri.

Dva jetnika spita, tretji gnete figure iz kruha, četrti gleda skozi ključavnico na koridor, kjer hodi vojak s puško na rami gor in dol.

Car je ukazal, da se mora jetnike skrbno in strogo čuvati. "Naša poslednja noč... šepetajo eden iz jetnikov, da bi ne zbudil spečih. 'Živeti se hočem... Lačen sem... Ali misliš, da dobimo pred smrtjo zajtrk?'"

Leže na deske in potegne plašč čez glavo.

"Ne bojim se smrti," šepeta drugi. "In ti?"

Tovariš ga srčno objame in poljubi na čelo.

"Mitja," reče. "Naše življenje se bliža h koncu... Nikoli več ne bomo gledali sonca... nikoli več..."

Tisti čas poskuša na nekem drugem kraju mesta širokopleč, močan mož, žandarmerijsko uniformo in mrmra nejevoljno:

"K vragu! Takoj sem videl, da mi je uniforma preozka. — Kaj sedaj?"

Vitka ženska stoji zraven njega.

"Ne jezi se... Takoj popravim. Tako... Ali je zdaj prav?"

"Ramena so mi kakor da so zvezana. V sili mi ne bo mogoče niti revolverja vzeti iz žepa."

Ženska ga preteče pogleda.

"Streljati ne smeš, slišiš? Vse pretrgam s teboj, če storiš to."

Žandar se smeje:

"Preveč romanov čitaš, Maša. Življenje treba gledati trezno."

Ženska molči. Nato pa zašepeta rahlo:

"Kolja... ali se bo posrečilo? Če bomo imeli smolo, ti zbežim."

Širokopleči mož zapne uniformo.

"Ne boj se. Dober režiser sem."

Mlad žandar vstopi in strumno javi:

"Gospod ritmojster! Telefon kliče."

"Kdo je pri aparatu?"

"Ravnatelj jetnišnice."

"Takoj pridem."

Na drugem kraju mesta drži slušalo telefona ravnatelj jetnišnice in govori s tresočim glasom:

"Da, gospod stražmojster."

Ukažete, gospod stražmojster: Dva plombirana voza... brez hrupa, razumem... popolnoma tiho... Poveljnik eskorte je ritmojster Kurenkov... Mi ni bilo v čast, da bi ga poznal — a, seveda, prispel je danes iz Petrograda. Ukažete gospod stražmojster... Razumem, v gozdu za kolodvorom... vse štiri jetnike. Razumem, gospod stražmojster."

Uro pozneje sta peljala dva zaprta voza v smeri k jetnišnici. Voza sta bila obkoljena od žandarjev.

Pred vrati jetnišnice obstojita. Iz enega stopi širokopleč žandar in potegne za zvonec.

Pojavi se ravnatelj jetnišnice.

"Vam je poznan ukaz njegove ekscelence?" vpraša ritmojster Kurenkov. "So jetniki pripravljeni?"

"Prosim, privedite jih!"

Obsojenci prihajajo posamezno iz celic. Ritmojster Kurenkov kadi nervozno cigareto za cigareto.

Eden izmed jetnikov se nenadoma žandarjem iztrga, ali ritmojster ga zgrabi in preda jetniškimi paznikom.

"Brže!"

Ritmojster salutira in zapusti jetnišnico.

Vozova se zganeta. Čez pol ure kreneta s ceste in peljeta mesto h kolodvoru, k reki. Na drugi strani reke je Rumunija.

Naenkrat se vzdigne ritmojster in reče nervozno:

"Sodrug!... Prosim, s a m o mir!... Tu, evo, samokresov. — In nekaj denarja... Mnogo sreče!"

Pol ure pozneje telefonira pseudomojster Maši:

"Maša!... Lahko ležeš. In nikar čitaj razburljivih romanov... Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

— Vse v redu!... Lahko noč!"

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamošnjih društev so delali mnogi več kot tri dni in v resnici, bili so zadovoljni, ko smo se razšli, oni pa so začeli pospravljati in sklepati račune, torej so imeli dela še za par dni.

SNPJ ustanovil eno društvo zanj. Star je 86 let.

Taka snidenja so potrebna in prihodnji SNPJ dan bo v Chicagu v Pilsen Parku, ki je za take priredbe zelo prilagoden kraj posebnosti v slabem vremenu, kar kršnega smo imeli v Girardu.

Člani tamo

Eggs, Living Costs and Free Enterprise

During the past week we read a forecast of a super abundance of eggs.

Now if we really had a free enterprise economy that would be good news for a large number of people. For a chain of circumstances would bring prices down. What would happen would be that the price of eggs would drop and people would eat more cheap eggs and less high-priced meat. Then a glut of meat would result and meat prices would fall. Ultimately the cost of living would come closer to what a city worker gets in his pay envelope.

But that is not what is going to happen, because this business of "free enterprise" is merely a myth. We have a controlled economy and it has been imposed upon us by the same people who object to the kind of democratic controls that Socialists advocate.

What will happen with surpluses—whether they be surpluses of eggs or potatoes or what have you — will be that a government agency will buy them up and either reduce them to powder or store them until they are either used, given away or let rot.

The money taken from factory workers' pay envelopes will be used to do that — which means that the workers' tax dollars are used to rig the market against him.

As we call attention to what has happened before and must happen "again and again" if the capitalist economy is to be stabilized, we wonder how the people like the kind of controls that keep things scarce.

Well they have a right to choose. And if that's what they like they're getting it. But they have no right to describe such economic didoes as "free enterprise."

Yep! We're being controlled — more and more. We are taking the route that Socialists have been warning us we'd take if we want to go the full route with this outworn class economy called "capitalism."

— Reading Labor Advocate

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

THE QUESTION BEFORE the Senate is a superficial one. Roughly, it's like this: Mr. Truman wants to hand out \$1,450,000,000 right away for the purpose of arming a number of countries in Europe and elsewhere in the world. Sen. Vandenberg is willing to tax you and me for the full amount, but he wants to dole it out piecemeal.

But the fundamental question is whether or not we Americans shall finance the rest of the world. And on that question there is no debate whatever. We shall!

Make no mistake about it, "U. S." is going to mean "Uncle Santa" for a long and indefinite time. It's only the method that is to be decided by the pundits of our profit society. We may lay the pocket-book on the bureau and tell the "good" nations of the world to help themselves. Or we may sigh-fully hand it out in dribs of a billion or so at a time. But we're going to pay!

WE'RE BUYING SOMETHING. What we're buying is an extension of life for our capitalist economy and our class society. Other people may state the case differently, according to their lights. We may be halting the spread of communism in other parts of the world. We may be setting up a defense against Russian armed aggression. We may be "giving the free peoples of the world a chance to become self-supporting." But it all amounts to the same thing. We're buying a breather for our own profit economy.

For what the American private-profit system needs more than any other thing—more than democracy; more than peace; more than cash itself—CUSTOMERS for the vast surpluses of everything and anything that the marvelous American machine is geared to produce.

Yes, Capitalism is buying customers!

WATCH JOE STALIN if you want to. He has a place in the drama of American capitalism's desperate struggle for survival. But the role Stalin plays is that of the vulture who hovers above the thing that is dying and swoops down only AFTER death has occurred.

But if you want a better understanding of why our capitalist economy must give . . . and give . . . and GIVE, then keep watching the unemployment statistics.

WHAT WOULD HAPPEN to our private-profit machine if some way were not found to get rid of owners' surpluses should not even be a question with people who remember the crash of 1929 and the devices then employed to revive the tottering economy.

Right now, history is repeating itself. The difference between six-million jobless and sixteen-million is a difference only of degree. The large figure is certain to be reached in the immediate future if some way is not found to get somebody to use the goods that American workers produce.

So, too, is the difference between the planned waste and destruction of the early Roosevelt era and the present program of dumping the

products of American industry around the world more apparent than real. It all amounts to the same thing. The very compelling purpose in each case is to prevent capitalism from grinding to a stop.

YES, IT'S GOING to cost plenty to keep this old and outworn economy of ours from dying soon. Food, machinery and arms for Europe are only a few items in what promises to be a very large bill indeed. We'll all be more than lucky if capitalism can spend and waste itself into activity without once again resorting to the master waste of war.

But in any event it should become progressively clear that all of us are going to pay a heavy penalty for rejecting the Socialist program of producing abundance for use instead of for sale and profit.

As of now the owners and managers of the American economy don't like the way the government is "butting in" on capital-labor disputes. One spokesman for the steel capitalists flatly contends that the appointment of a fact-finding board, with power limited to recommendations in the matter of wages, pensions, etc., is nothing short of a surrender of the principle of collective bargaining. This view is supplemented by another steel "magnate" who says that the place for workers to press their demands is on the picket line, not at a government conference table.

It is safe to assume that the attitudes and viewpoints revealed by the above expressions PLEASE big business at the present time about as much as they displease CIO President Philip Murray and Labor's leadership in general.

That is how it is today. It may not always be that way.

It seems to me that Organized Labor's leaders are making a mistake in refusing to call a spade a spade when the government intersects itself in the disputes of owners and workers.

It also seems to me that, in defining what is happening as a retreat from free collective bargaining, the steel tycoons are correct.

And, finally, based upon development in other nations where governments functioned to keep an owning class and a working class in proper relation to each other, I confess to fears that the day may come when workers will, indeed, pay with their freedom for what now appears to them as an advantageous policy.

If all that Socialists wanted was the collapse of the capitalist economy of "free enterprise," they'd have ample cause to rejoice. For Socialists, after urging the scrapping of the private-profit economy since they first organized their party, now see the old order tottering and compromising.

But the downfall—or destruction, if one pleases—of capitalism has been viewed by Socialists as merely the first necessary, and disagreeable, preliminary to their real objective. Fundamentally, Socialists don't want to tear down. They want to build. But as every builder

THE LAST WORD

By Duffy

Occasionally there comes across every editor's desk material worthy of being repeated in many columns. I've tried to separate a lot of this wheat from the chaff to present to you here today.

Elsewhere we've quoted Lincoln on Labor. We still think that the close of his Gettysburg address is among the great words of the greater statesmen: "That government of the PEOPLE, by the PEOPLE, and for the PEOPLE shall not perish from the earth."

We put "People" in capital letters, because that was the word Lincoln emphasized in his speech, not the words "of, for and by."

Benjamin Franklin in his great wisdom reported once that "where there is no law, there is no bread." He must have been thinking of a large European nation at the time.

Daniel Webster, it is interesting to note, once said something similar to what Lincoln used years later, when Webster declared that, "It is the people's constitution, the people's government, made for the people, made by the people, and answerable to the people."

We often wish that Congress of the United States, or at least many of our congressmen would look up the works of one-time Chief Justice John Marshall, who once wrote in an opinion: "No political dreamer was ever wild enough to think of breaking down the lines which separate the states, and of compounding the American people into one common mass."

Some congressmen have tried something like that, particularly in their antagonism toward American trade unionists, and there are others, too, who would like to make us all one mass—preferably under the heel of their dictation.

Another quotation we'd like to have printed and framed is not only in the halls of Congress but in the halls of every state assembly is this one, also from Benjamin Franklin: "Democratic government depends, in the last analysis, upon the character and right purpose of the individual citizen."

By and large, the citizenry of America can handle itself, if congress wouldn't try to circumscribe our rights to such great extent.

Mark Twain was another who knew how to gauge the public, and his books proved it, as did his drawing power on the speaking circuit. Mark once told someone that "The public is the only critic whose opinion is worth anything at all."

If you don't think that the people at large are on their toes on most every day subjects, try writing something sometime that sets them on their ear.

You'll hear from them—and from plenty of them—and they'll set you straight.

One of the pieces of literature which came unannounced to the editorial desk is a nice brochure from the Amalgamated Meat Cutters and Butcher Workmen of North America, which they expound the theory that "United We Stand, Divided We Fall."

Unfortunately, the brochure, entitled "The Crack in the (Liberty) Bell," will no doubt fall on deaf ears, for it is a plea for the AFL and the CIO to get wise to themselves and unite to the best interest of all.

High Jumper

On a dark and stormy night the trainman was signaling to the engineer when he dropped his lantern to the ground. A yard clerk passing by tossed it back to him on top of the car. In a few minutes the engineer came rushing up.

"Let's see you do that again!"

"Do what?"

"Jump from the ground to the top of that boxcar."

The man who trusts men will make fewer mistakes than he who distrusts them.—Cavour.

knows, to erect a new structure on a site that already is occupied the first and inescapable job is to remove the old structure.

After that the workmen can proceed to build—according to plan.

THE MARCH OF LABOR

Poorhouse, Crime, or Return to Prison

A 63-year-old man recently knocked on the door of the Minnesota prison in which he had spent 33 years, and asked to be taken back for the rest of his life.

"I can't get a job," he told the warden. "I'll end up in the poorhouse unless I get back into my cell."

Such human tragedies are common. Men and women serve their time in prison. Some come out even more hardened criminals than when they went in. Others hope to make a new start in a better life. To do that, they need jobs.

"What are your recommendations?" employers ask. The ex-prisoner produces a paper showing he has finished his sentence or been "paroled" for good behavior.

The job vanishes. Few employers will take a chance on anyone who has been branded "convict." Too often, the only choice offered is to return to crime.

There must be a way to remedy this situation, which harms not only individual human beings, but society as a whole. It's high time for this country to think about it, and do something about it.

— Labor

Power From Sun and Shale?

Will man get inexhaustible power from the sun? Will Americans get eight times more gasoline and oil from "oil-soaked mountains" in Colorado and other western states than from all the petroleum now known to exist in this country?

"Yes" — if the Interior Department succeeds in some amazing experiments which it is now carrying on. "No" — if "oil and coal interests" which oppose new competition continue to have their way in Congress. That picture was presented by Secretary of the Interior Julius A. Krug.

He said scientists in his department are developing new ways to produce power from the sun, and may soon ask Congress for money to try out this revolutionary idea on a larger scale.

Other department scientists and engineers, Krug reported, are making petroleum products from "shale" in an experimental or "pilot" plant at Rifle, Colorado.

What is needed now, Krug said, is a full-size plant to produce gasoline and oils from shale on a larger scale, at prices competing with those of similar products made from petroleum.

Congress should not begrudge the money for these sun and shale developments. They promise rich returns, and would cost only a small fraction of the billions Uncle Sam is spending nowadays.

They Laughed At 'Quoddy' Once, But Now Plead for Project

Remember "Quoddy"? How hard-shell conservatives laughed back in the 1930's, when it was proposed to provide depression jobs and cheap electric power by harnessing the mighty tides of the Bay of Fundy at Passamaquoddy!

"A fantastic scheme." "A new record in boondoggling." Those and still stronger words were used to ridicule the project and President Roosevelt, who supported it.

"He who laughs last laughs best," however. Recently at hearings at Eastport, Maine, before a United States-Canada commission, the joke was turned on the conservatives who made fun of "Quoddy."

The commission was created recently by the American Congress and the Canadian Parliament, to study the question whether the tidal power project should be finished. It was started in the 1930's, but stopped when Congress, at the suggestion of the power interests, refused money to complete the job.

At the commission's hearings, Frederick G. Payne, G.O.P. governor of rock-ribbed Republican Maine, pleaded for completion of "Quoddy." So did a representative of Paul A. Dever, Democratic governor of Massachusetts.

Also the two U. S. senators from

Maine, Owen Brewster and Margaret Chase Smith, both Republicans, and many spokesmen for New England and Canadian business and labor.

They all gave testimony like these samples: "The future economic stability of Northern New England depends on finishing Quoddy."

"New England will lose its industrial supremacy unless the project is completed, because electric power now costs more in New England than anywhere else in the United States. New England industries pay \$176 million more for power than it would cost in the T.V.A. area."

"Quoddy is not only essential, but practical. The Federal Power Commission says it can be done and sooner or later will be done. It is only a question of time."

"This area is dying on its feet, but its prosperity can be revived by Quoddy. Our greatest handicap is the shortage and high cost of electric power."

Most of that and much similar testimony came from conservatives of the kind who ridiculed "Quoddy" back in the 1930's.

"Even at medical association headquarters you learn confidentially that there is little likelihood of a 'doctors' rebellion'—despite the prediction of some Americans who have come here for 10-day wonder looks at the situation and gone home 'experts.'"

CHINA AND THE JOB AT HOME

The demoralization of China's nationalist forces under Chiang-Kai-Chek and the unchallenged domination of communist forces in that country has been recognized by the United States. Secretary of State Dean Acheson has left no doubt of that by the issuance of a "white paper" in which he condemns Chiang and writes China off as a total loss.

This development, after about \$2,000,000,000 were spent by our own nation to prevent it, invites the old question whether the same story will not eventually be told about other sections of the world into which our nation is preparing to pour even more billions.

Our own reaction is to feel more strongly than ever that our biggest and most-important job is here at home.

Specifically, in addition to (if not instead of) exerting all our influence to prevent the spread of communism in other nations, we will do better to inaugurate a democratic socialist society here at home.

No doubt that would cost something. Indeed, it would cost the privilege to collect tribute from American workers which is now enjoyed by a small section of our citizens. But we'd all get something better than any people ever had if we'd set socialism as our goal on the home front and sacrifice capitalism to reach that goal.

It seems inevitable to us that we'll have to make that sacrifice anyway if we continue to pay the enormous price that must be paid to combat communism everywhere else in the world. But instead of the reward of a higher democracy what we're likely to get is a totalitarianism of our own — unless we consciously build social democracy here at home.

Certainly we haven't gained anything by throwing \$2-billions down the China sinkhole. On the contrary, we're closer to war and ruin than we would be if we'd have used our national wealth to build a cooperative commonwealth.

— Reading Labor Advocate

CAPITAL ANTICS

Ah — wonderful, beautiful Washington!

Capital of the world — city of tree-lined avenues — home of magnificent buildings and deep freezers — abode of "5 percenters" — haven of intrigue, stuff-shirtedness and spy-hunters.

It's never a dull city. Almost anything can and does happen. And frequently the extra-curricular activities of Washington overshadow the principal job for which the city was established — lawmaking.

We have a feeling that the public has paid more attention recently to the "trimmings" provided by Congress than to the "meat."

The Fair Deal program for which a majority of the people thought they were voting when they sent Harry Truman back to the White House has been inching its way forward — but at a snail's pace.

A Dixiegap coalition prevented repeal of the Taft-Hartley Act, stymied civil rights legislation and has been sitting firmly on much of the rest of the Truman program.

Both houses of Congress are far behind normal schedule, with the Senate in worse shape than the House.

What has happened — or hasn't happened — since the 81st Congress went into session has spurred labor to a determination to expand its political activities in the future.

— CIO News

Big Lobby Spenders

The biggest lobby spenders in the first six months of 1949 were:

1) American Medical Association, \$508,397. 2) Committee for Constitutional Government, Inc., \$306,272. 3) National Association of Electrical Companies, \$224,222.

The AMA is bitterly opposed to national health insurance. The Committee for Constitutional Government is bitterly opposed to nearly every progressive measure in the United States. The electric companies are bitterly opposed to expansion of public power for the benefit of all the people.

Other big spenders included the National Association of Real Estate Boards, \$86,493; Association of American Railroads, \$83,472; National Coal Association, \$60,816; Chamber of Commerce of the U.S., \$55,177; National Association of Home Builders, \$44,448; General Electric Co., \$34,315; National Tax Equality Association, \$31,782; Council of State Chambers of Commerce, \$31,523; American Farm Bureau Federation, \$29,514.

The American Federation of Labor reported spending \$37,350; The Congress of Industrial Organizations, \$26,839; the Grand International Brotherhood of Locomotive Engineers, \$9,445; the National Federation of Post Office Clerks, \$16,185; the International Brotherhood of Teamsters, \$7,500; the Order of Railway Conductors, \$6,069; and Railway Labor Executives Association, \$3,489.

The figures were reported by Congressional Quarterly, an independent Washington news service for editors, and are based on reports filed with the Clerk of the House by 261 organizations who spent \$4.1 million.

The gentlemen who scream loudest about what they term the "slush funds" of labor unions are the very ones who belong to the above groups.

There is nothing, in itself, wrong with spending money legitimately in an attempt to influence legislation. But let's not have the big spenders jumping on working men's organizations because the latter, too, spend money for legislative and political matters.

Origin of Electricity

The following brief story on Benjamin Franklin was handed in by a little girl: "He was born in Boston, traveled to Philadelphia, met a lady on the street, she laughed at him, he married her and discovered electricity."

Quakers for Peace

No matter what one may think of the substance of the proposals of the American Friends Service Committee for a new attempt to make peace with Russia, nobody can deny the courage and sincerity of the Quakers. Not even the most reckless hunter of "subversives" would dare hint that these devoted persons have a subterranean link with Moscow. The members of the committee took pains to inform themselves from official sources on both sides. Their recommendations on trade are only common sense from any point of view, and have frequently been made in this journal — stop economic warfare, promote East-West trade in Europe, give aid to underdeveloped areas in Eastern Europe as elsewhere, relax American tariff barriers. The recommendation to seek a unified and neutralized Germany is excellent — if it can be achieved, but one wonders what would bring the Soviet Union to consent. And if it cannot be achieved how can we possibly end our attempt to set up a Western German state and arrange for an all-German constitution? The other recommendations about Germany presuppose a unified German government with the possible exception of bringing the Ruhr coal and steel industries under the United Nations Economic Commission for Europe. The proposal to utilize the U.N. as a means of solving American-Russian disputes is above criticism, but not of much practical usefulness unless more specific means are suggested. Putting atomic weapons under a United Nations seal would certainly be praiseworthy, but would not a proposal to do so inevitably involve the old dispute about inspection and control? In spite of all possible doubts, however, the world needs the indefatigable zeal of the Society of Friends in hammering away at the task of creating peace.—The Nation.